

Talousarvion laadintaohje

LESTIJÄRVEN KUNTA

Sisällys

1 Vuoden 2023 talousarvion ja -suunnitelman rakenne	2
2 Taloussuunnittelun tavoitteet ja lähtökohdat	2
2.1 Käyttötalousosa	3
2.2 Tuloslaskelmaosa	3
2.3 Investointiosa	4
2.4 Rahoitusosa	4
3 Talousarvion suunnittelu ja valmistelu	4
4 Talousarvion hyväksyminen ja sen noudattaminen	4
5. Yleiset kuntatalouden näkymät	5
6 Lestijärven kunnan vuoden 2023 talousarvion laadintaperusteet	6
6.1 Valtionosuudet	6
6.2 Verotulot	6
6.3 Käyttömenot	6
6.4 Tulot ja menot	6
6.5 Henkilöstö	7
6.7 Rakentamis- ja investointiohjelma	7
6.8 Taloussuunnitelma v. 2023–2027	7
7. Talousarvion laadinta-aikataulu	8
Kunnan strategia ja mittarit Liite 1	9

1 Vuoden 2023 talousarvion ja -suunnitelman rakenne

Talousarvion käsittelyä, hyväksymistä, velvoittavuutta, sisältöä ja rakennetta sekä talousarvioperiaatteita koskevat säännökset on koottu kuntalain (410/2015) 110 pykälään. Siinä säädetään myös vuotta pitemmän aikavälin toiminnan ja talouden suunnittelusta.

Kunnan talousarviovuosi on kalenterivuosi. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle talousarvio. Talousarviovuosi on ensimmäinen vuosi vähintään kolmea vuotta koskevassa taloussuunnitelmassa. Valtuuston on hyväksyttävä talousarvio ja -suunnitelma samanaikaisesti.

Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus. Taloussuunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Taloussuunnitelma ja talousarvio sekä tilinpäätös ovat rakenteeltaan samankaltaiset. Ne koostuvat käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta.

Kuntalain 110 §:n 2 momentin mukaan talousarvio ja –suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja –suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien ja kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Vaikka asetettu raami on tiukka, talousarvio ja suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio ja -suunnitelma sitovat toimielimiä ja henkilöstöä ja ovat samalla näiden valvonnan välineitä. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

2 Taloussuunnittelun tavoitteet ja lähtökohdat

Kuntalaki pyrkii parantamaan suunnittelun asemaa kunnan päätöksen teossa toiminnan ja talouden ohjausvälineenä. Kuntalain mukaisessa taloussuunnittelussa korostetaan toiminnan ja talouden tiivistä yhteyttä, taloudellisten resurssien merkitystä sekä suunnittelun realistisuutta. Lain mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Talousarviolla ja taloussuunnitelmalla on kaksi näkökulmaa, jotka määräävät suunnitelmien rakenteen. Nämä ovat

- A. kokonaistalouden näkökulma
  - Tuloslaskelmaosa
  - Rahoitusosa
- B. toiminnan ohjauksen näkökulma

- Käyttötalousosa
- Investointiosa.

Kunnan talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnittelussa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutusvertailussa. Lisäksi tarvitaan yleisperustelut ja liitteet.

2.1 Käyttötalousosa

Kunnan toimintaa ohjataan käyttötalousosan suunnitelmien avulla. Talousarvion käyttötalousosassa valtuusto asettaa toiminnalliset tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot toimielimelle tehtävän tai tehtävien hoitamiseen. Kunta määrittelee itse tehtäväkokonaisuudet, joille valtuusto asettaa toiminnalliset tavoitteet ja hyväksyy määrärahat ja tuloarviot.

Käyttötalousosa esitetään laskelmana, josta ilmenee toiminnan kustannusrakenne kokonaisuudessaan, myös mahdollisesti keskitetysti hoidettujen toimintojen kuten, hallinto- ja tilapalvelujen kustannukset. Kokonaiskustannuksissa esitetään pitkävaikutteisten tuotantotekijöiden (käyttöomaisuuden) suunnitelmien mukaiset poistot ja käyttöomaisuuteen sitoutuneen pääoman laskennallinen korko ja mahdollisesti muita laskennallisia eriä. Laskelmasta tai perusteluissa on käytävä ilmi valtuustoon nähden sitovat erät.

Toiminnallinen tavoite on valtuuston talousarviossa toimielimelle tehtäväkohtaisesti asettama määrärahan käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrää tai laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa ohjaava tavoite. Tavoitteet johdetaan tehtävän toiminta-ajatuksesta ja kuntastrategiasta ja asetetaan tunnuslukuina, jos mahdollista. Tavoitteet voidaan asettaa myös sanallisesti.

Tavoitteen asettamisessa tulee huomioida ainakin seuraavat asiat:

- Tavoitteen tulee olla sellainen, että siihen voidaan toimintayksikön omalla toiminnalla vaikuttaa
- Tavoitteen tulisi olla sellainen, että sen toteutumista voidaan seurata jonkin mittarin avulla

Talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetään siitä, mitkä toiminnalliset tavoitteet ovat sitovia.

2.2 Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosa osoittaa, kuinka tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelman mukaisiin poistoihin.

2.3 Investointiosa

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Useamman vuoden aikana toteutettava investointihanke jaetaan eri vuosille.

Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarvio hankkeille tai hankeryhmille. Hankkeet ja hanketyhmät voidaan ryhmitellä tarvittaessa toimielimittäin ja tehtävittäin.

2.4 Rahoitusosa

Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja miten rahoitustarve katetaan ja kuinka suuri on rahoitusylijäämä ja miten se käytetään.

Vuosikate ja satunnaiset tulot ja menot siirretään tuloslaskelmaosasta rahoitusosaan. Pakollisen varauksen tekeminen lisää kirjanpidossa toimintakuluja. Jos tällainen pakollinen varaus on jo talousarvioon etukäteen arvioitavissa, se otetaan talousarvion toimintamenoihin ja selvitetään rahoitusosan pakollisten varausten muutoksiin.

Talousarvion rahoitusosa esitetään rahoituslaskelmakaavan muodossa. Valtuusto päättää, mitkä erät ovat sitovia määrärahoja ja tuloarvioita.

3 Talousarvion suunnittelu ja valmistelu

Toimielimet valmistelevat talousarvio- ja suunnittelu ehdotuksensa hallituksen antamien kehysten ja ohjeiden pohjalta ja antavat ne hallitukselle kunnan talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksen laatimista varten.

Hallituksen on annettava talousarvio- ja -suunnitelmaesitys valtuustolle. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle talousarvio.

4 Talousarvion hyväksyminen ja sen noudattaminen

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota.

Valtuusto päättää talousarvion määrärahojen lukumäärästä ja euromääräisestä tasosta. Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Talousarvio on valtuuston tärkein ja vaikuttavin toiminnan ja talouden ohjausväline. Talousarvion määrärahojen lukumäärä ei ole sidoksissa toiminnallisten tavoitteiden

lukumäärään, vaan yksinomaan valtuuston vastuun ja talouden ohjauksen perusteisiin sekä talousarviovallan käyttöön.

Talousarviossa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ovat osa sitovaa talousarviota ja arvion alle jäävät poikkeamat toiminnan tavoitteissa ovat oikeudellisesti samassa asemassa kuin arvion ylittävät poikkeamat määrärahojen käytössä. Kunnan taloudesta vastaavana ja talousarviovaltaa käyttävänä viranomaisena valtuusto suhtautuu talousarvion hyväksymisessä samalla tavoin sekä määrärahoihin että hyväksyttäviin tavoitteisiin.

5. Yleiset kuntatalouden näkymät vuodelle 2023

Kuntien valtionavut ovat vuonna 2023 noin 5,4 mrd. euroa, josta peruspalvelujen valtionosuus on noin 2,7 mrd. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet noin 1,3 mrd. euroa. Verotulomenetysten korvaukset ovat noin 0,8 mrd. euroa ja muut valtionavut yhteensä noin 0,6 mrd. euroa. Valtionosuuksiin tehdään 2,5 prosentin indeksitarkistus vuonna 2023. Valtionavut laskevat kehyskaudella hieman ollen vuonna 2026 noin 5,3 mrd. euroa.

Osana hallituksen sopimia 370 milj. euron uudelleenkohdennuksia kuntien valtionosuuksien tasoa alennetaan 24 milj. eurolla ja kuntien yhdistymisavustuksien tasoa alennetaan 9 milj. eurolla vuodesta 2023 lähtien. Lisäksi kuntien digitalisaation edistämiseen ei osoiteta rahoitusta vuonna 2023. Uudelleenkohdennukset vähentävät peruspalvelujen valtionosuutta 43 milj. euroa vuonna 2023 ja 33 milj. euroa vuodesta 2024 lähtien.

Veroperustemuutosten vaikutus kuntien verotuottoon kompensoidaan nettomääräisesti kunnille. Yhteisöveron osalta kompensoinnit toteutetaan verojärjestelmän sisällä jako-osuutta muuttamalla. Hyvinvointialueiden perustamisen ja siihen liittyvän sote-verouudistuksen yhteydessä kuntien verotuloihin tulee merkittäviä muutoksia, kun kunnallisveron tuotto sekä yhteisöveron tuotto alenevat.

Valmisteilla oleva TE-palvelujen siirto kuntiin jatkaa toteutuessaan kuntien tehtäväkentän muutosta.

Kunta-alalle saatiin aikaan kesäkuun alussa kolmevuotinen palkkaratkaisu, jolla taataan kunta-alalle työrauha aina vuoden 2025 huhtikuun loppuun asti. Vuonna 2023 palkankorotukset ovat yhteensä 3,1 % ja 2024 vuonna 2,9 %. Yhteensä kunta-alan palkkaratkaisun sopimuskorotukset nousevat kolmen vuoden aikana 8,50 prosenttiin ja työnantajille niiden työvoimakustannuksia korottava vaikutus on keskimäärin 8,79 prosenttia.

6 Lestijärven kunnan vuoden 2023 talousarvion laadintaperusteet

Lestijärven kunnan talousarvio ja -suunnitelma pitää sisällään varsinaisen talousarviovuoden (2023) sekä neljä suunnitteluvuotta (2024–2027).

6.1 Valtionosuudet

VM on päivittänyt elokuussa taloussuunnittelukehikon, jonka mukaan Lestijärven kunnan valtionosuudet olisivat 2023 vuonna noin 978 600 euroa. Syyskuussa kehikkoa on tarkennettu ja näillä näkymin vuoden 2023 valtionosuudet jäävät 734 974 euroon. Vuonna 2022 valtionosuuksia ennakoidaan saatavan 2,8 miljoonaa. Valtionosuuksien voimakas lasku johtuu hyvinvointialueelle siirtävästä rahoituksesta.

6.2 Verotulot

Vuoden 2023 verotuloarvio on laskettu siten, että kunnallisveroprosenttia leikataan 12,64 prosenttiyksikköä eli Lestijärven kunnallisveroprosentti on 2023 vuonna 8,36.

Hyvinvointialueen aloittamisen myötä myös yhteisöverontuotosta 1/3 siirtyy hyvinvointialueelle.

Lestijärven kunnan verotuloja vuodelle 2023 arvioidaan kertyvän 1 910 270 euroa. Vuonna 2022 talousarviosumma oli 2 588 000 euroa.

6.3 Käyttötalous

Toimintatapojen arvioinnissa on selvitettävä ja esitettävä muutoksia, jotka tukevat kunnan strategiaa (liite) ja toiminnallisen kuntatalouden tavoitteita.

Epäkelvollisesta ja/tai käyttötalousmenoja aiheuttavasta tarpeettomasta omaisuudesta on luovuttava ja ilmoitettava se poistettavaksi tai myytäväksi.

Taksojen ja maksujen rakennetta on tarkistettava taloussuunnittelukaudella kustannustasoa vastaavaksi. Tavoitteena on saada vähintään omakustannushinta lainsäädännön sen salliessa.

6.4 Tulot ja menot

Hallintokuntien on sopeutettava meno- ja tulotaloutensa mahdollisimman realistiselle pohjalle. Jokainen menoerä on arvioitava ja perusteltava harkiten ja uudelleen. Niin myös tulopuolen on perustuttava realistiselle pohjalle, jotta ei kirjattaisi tuloja, jotka eivät talousarviovuoden aikana toteudu.

6.5 Henkilöstö

Lestijärven kunnan henkilöstömenot olivat 2021 vuonna sivukuluineen 3 105 909,17 € (ilman seutukuntaa ja maaseututointia 1 924 685 €) ja 2022 vuonna henkilöstömenojen arvioidaan nousevan 3 327 583 euroon (ilman seutukuntaa ja maaseututointia 1 968 685 €) nykyisellä henkilöstöresurssilla.

Palkat talousarvioon lasketaan todellisten (elokuu 2022) palkkojen mukaisina. Vuodelle 2023 palkkoihin huomioidaan tulevat henkilökohtaisen lisän- yms. korotukset sekä arvioidut palkankorotukset 3,08 %.

Sairausvakuutusmaksu on 1,33 %, KVTEL-maksu on 17,2 %, tapaturmavakuutus 0,9 %, työttömyysvakuutusmaksu 2,05 % ja muut 0,1 % palkkasummasta.

Työttömiä työllistetään vain ns. työllistämistuen turvin.

Ulkopuolisten sijaisten käyttö minimoidaan, ensisijaisesti käytetään kunnan omaa henkilöstöä ja tehtävien uudelleen järjestelyä.

Toimialojen tulee toimittaa arviot vuoden 2023 henkilöstömääristä hallintojohtajalle lokakuun loppuun mennessä.

6.7 Rakentamis- ja investointiohjelma

Hallintokuntien tulee laatia rakentamis- ja investointiohjelma toimialalleen ja tehdä siitä ehdotuksensa talousarvioon ja -suunnitelmaan.

Käyttötalouden irtaimistohankinnoista on esitettävä selvitys taloussuunnitelmaan. Kone- ja kalustohankinnat tulee yksilöidä, ”könttävarauksia” ei voi tehdä.

Investointiosaan kirjataan kaikki yli 5 000 euroa (alv 0 %) kustantavat investoinnit.

Investointiohjelma sopeutetaan kunnan taloustilanteen mukaan. Investoinnit tulee mitoittaa väestömäärän, käyttäjäryhmän yms. ennusteiden pohjalta optimaaliseksi. Palveluiden tuottamisen tehokkuutta ja toiminnallisuutta palvelevat investoinnit ovat etusijalla.

Investoinnista ja sen vaikutuksista laaditaan aina selvitys, jossa esitetään hankkeen kustannusarvio, käyttötalouden kustannuspaikka poistojen kohdentamiseksi, arvioitu vaikutus käyttötalouteen ja perustelut investoinnille.

Hanke voidaan sitoa hankerahoituspäätökseen talousarviossa, tällöin toteuttamisaikataulu on sidoksissa hankkeen rahoituspäätökseen.

6.8 Taloussuunnitelma v. 2023–2027

Taloussuunnittelun ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Neljän seuraavan vuoden taloussuunnitelma laaditaan samojen ohjeiden pohjalta kuin talousarviovuosi, ottaen huomioon mahdolliset toiminnan muutokset.

Taloussuunnitelma tarkistetaan vuosittain.

Lautakuntien talousarvioehdotuksien tulee perustua strategian tavoitteisiin (liite 1). Talousarviossa tulisi huomioida väestössä ja toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset.

6.9 Rahoitus

Yleishallinto hoitaa rahoituksen keskitetysti. Lainoitusta käytetään rahoituskeinona ainoastaan investointeihin.

7. Talousarvion laadinta-aikataulu

Talousarvio on tarkoitus valmistella ja hyväksyä seuraavan aikataulun mukaisesti:

vk 39	27.9	Puolueiden puheenjohtajat sekä valtuuston ja hallituksen puheenjohtajat yhdessä toimialajohtajien kanssa linjaavat vuoden 2023 investointiosaa
vk 40	5.10	Talousarvion laadintaohjeet ja raami kunnanhallituksessa
vk 46	viim. 18.11	Talousarvio syötetty Accunaan
vk 47	viim. 25.11	Suunnitelmavuodet syötetty Accunaan
vk 48		Lautakunnat käsittelevät talousarvionsa
vk 49	7.12	Kunnanhallitus käsittelee talousarvion
vk 50	15.12	Valtuusto käsittelee ja hyväksyy talousarvion

KUNTALAISTEN PERUSTARPEIDEN JA HYVINVOINNIN YLLÄPITÄMINEN			
1. Palvelut (sote-palvelut, ikäihmisten palvelut, kauppa, pankki, posti, apteekki, elinkeinoelämän palvelut)			
Toimenpide	Mittari	Seuranta	Vastuu
Palvelut parantuvat tai pysyvät vähintäänkin samalla tasolla	Palveluiden pysyvyys ja aukioloajat	Vuosittain	Kunnanjohtaja
Kunta ajaa etuaan hyvinvointialueuutoksessa siten, että Kotipirtin, terveyskeskuksen ja palo- ja pelastuslaitoksen palvelut säilyvät kunnassa	Kotipirtin asukaspaikkamäärä, terveyskeskuksen palvelutaso, palo- ja pelastuslaitoksen toiminta ja kalusto on pysynyt kunnassa	2022-2025	
Kunta tekee sidosryhmäyhteistyötä; tapaa palveluntuottajia vähintään kerran vuodessa	Toteutuneiden tapaamisten määrä	Vuosittain	
Kunta tukee elinkeinomahdollisuuksia	Kunta on laatinut ja toteuttanut elinkeino-ohjelmaa	Syksy 2022-	
2. Asunnot: Riittävä tarjonta ja laatu, Esteettömyys			
Toimenpide	Mittari	Seuranta	Vastuu
Kunnassa on tehty suunnitelma uudisrakentamiselle	Suunnitelman toteutumisaste	2023-2024 aikana	Tekninen johtaja
Asuntojen kunnosta huolehditaan	Remontoitujen asuntojen määrä	Vuosittain	
Kunnan kiinteistöjen kunto on selvillä	Tehtyjen kuntotarkastusten määrä	Vuosittain	
Kunnassa on kuntakeskuksessa sijaitsevia esteettömiä asuntoja	Esteettömien asuntojen määrä ja riittävyys suhteessa tarpeeseen	Vuosittain	
3. Hyvinvoinnin ylläpitämiseen innostaminen: Liikunta-, kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut, kirjasto			
Toimenpide	Mittari	Seuranta	Vastuu
Kunnassa on monipuolinen, innostava ja laadukas sisä- ja ulkoliikuntapaikkatarjonta	Urheilukenttä on rakennettu Latuverkostoa on kehitetty	Kenttä 2022 Ladut 2022-2023	Sivistysjohtaja
Hyvin hoidetut kesä- ja talviliikuntapaikat sekä retkipaikat	Kunnossapito on organisoitu Asiakaspalaute	Vuosittain	
Lestijärvellä on moottorikelkkareitistö	Toteutumisaste	2023-2024	
Toteutetaan liikuntastrategiaa 2021-2026 ja kulttuurikasvatussuunnitelmaa 2022-2026	Toteutumisen arviointi	2021-2026	
Omatoimikirjasto on otettu käyttöön	Valmiusaste	2022-2025	
Etätyöpiste on uusittu	Käyttöaste	Vuosittain	
Tapahtumia järjestetään kaiken ikäisille	Toteutettujen tapahtumien kohderyhmät	Vuosittain	
Tuetaan nuorten hyvinvointia ja etsitään uusia keinoja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi	Kesätöihin palkattujen lestiläisten nuorten määrä Keinovalikoiman laajenemisen toteuma	Vuosittain	

On selvitetty mitä mahdollisuuksia on kulttuurin ja taiteen keinoin saada nuorten hyvinvointi nousuun	KUMAHA-yhteistyötä on hyödynnetty, on esim. löydetty sopiva hankerahoitus ja/tai - toteuttaja	2022-2025	
Terveellisten elämäntapojen tukeminen	Kunnassa on ehkäisevän päihdetyön suunnitelma	2023	

TALouden TASAPAINO JA KESTÄVÄ KUNTATALOUS			
1. Lestijärvi ei ole kriisikunta: "Talous kuntoon"			
Toimenpide	Mittari	Seuranta	Vastuu
Talouden toteuma on taloussuunnitelman mukainen tai sitä parempi	Taloussuunnitelmassa pysymisen seuraaminen	Vuosittain	Kunnanjohtaja, hallintojohtaja, tekninen johtaja, sivistysjohtaja
Vähintään osasta talouden sopeuttamissuunnitelman säästötoimenpiteistä on voitu luopua	Taloussuunnitelmassa pysymisen seuraaminen	Vuosittain	
Kriisikuntakriteerit eivät täyty	Toteuma vuoteen 2026	2022-2026	
Taloutta seurataan reaaliaikaisesti	Talouden reaaliaikainen seuranta on mahdollista, katsaukset neljännesvuosittain	Neljännesvuosittain 2022 - 2025	
Kunnan taloudellinen toiminta on laadukasta	Viivästyskorkojen osuus rahoitusmenoista, myyntisaamisten määrä vähäinen	2022-2025	Kunnanjohtaja Hallintojohtaja
Selvitetään perintätoimiston käyttöönotto ja kulut	Toteuma	syksy 2022	Hallintojohtaja
Kunnan taksoja on tarkistettu vastaamaan alueen yleistä hintatasoa	Nostoprosentti ja suhde alueen hintatasoon	vuosittain	Kaikki toimialat
Kunta seuraa yhtiöomistustensa toiminnan kehittymistä ja asemaa osana kuntakonsernia ja tekee aktiivisesti omistajapoliittisia ratkaisuja. Omistajapoliittiset ratkaisut (esim. investoinnit) tehdään ennakoiden ja kunnan etu turvaten.	Omistajapolitiikan laatiminen kuntakonsernin menestyksellisen toiminnan tukemiseksi	Konserniohje ja omistajapoliittikka päivitetty 2023	Kunnanjohtaja
2. Velkaantuminen on hallittua			
Toimenpide	Mittari	Seuranta	Vastuu
Velkaa on nostettu enintään ennakoitu määrä	Taloussuunnitelmassa pysymisen seuraaminen	2022-2025	Kunnanjohtaja Hallintojohtaja
Lyhytaikaisten ja pitkäaikaisten lainojen suhde on kestävä	Korkotason seuranta	2022-2025	Kunnanjohtaja Hallintojohtaja
3. Hyvinvoiva henkilöstö: Yhtenäisten ohjeiden ja käytäntöjen luominen, työssä jaksaminen ja viihtyminen			
Toimenpide	Mittari	Seuranta	Vastuu
Kunnan koko henkilöstöllä on tehtävänkuvat	Valmiusaste	2022	Hallintojohtaja Johtoryhmä
Kuntaorganisaation hierarkia on selkeä	Organisaatiokaavio on tehty	2023	

Työmäärä jakautuu tasaisesti	Organisaatiokaavio ja tehtäväkuvat on tehty Työtyytyväisyyskyselyn tulos	2023 Kysely vuosittain	
Kunnassa on henkilöstöohje loma, poissaolo ym. käytäntöjen yhtenäistämiseksi	Valmiusaste Työtyytyväisyyskyselyn tulos	2023 Kysely vuosittain	Hallintojohtaja
Kunnassa on kehityskeskusteluohje kehityskeskustelukulttuurin juurruttamiseksi	Valmiusaste Työtyytyväisyyskyselyn tulos	2023 Kysely vuosittain	Kunnanjohtaja
Kunnassa on rekrytointiohje laadukkaana rekrytointitoiminnan ja perehdyttämisen tueksi	Valmiusaste Työhöntulokysely 2kk työhön saapumisen jälkeen yli 6kk työsuhteissa	2023 Kysely rekrytoitaessa	Kunnanjohtaja Esimiehet
Työssä jaksaminen ja viihtyminen:			
Toimiva työterveyshuolto	Työterveyspalvelun käyttöaste ja kustannus/työntekijä	Vuosittain	Kunnanjohtaja Hallintojohtaja
Työtyytyväisyyttä seurataan	Työhyvinvointikysely vuosittain	2022-2025	Hallintojohtaja tilaa Johtoryhmä käsittelee
Kunnassa on "Code of conduct", lanseerattu esimies- ja alaistaidot	Hyvän käytöksen pelisääntöjen ja taitojen materiaali on tehty Työtyytyväisyyskyselyn tulos	2022 Kysely vuosittain	Kunnanjohtaja
On aloitettu motivoivan palkkausjärjestelmän kehittäminen	Valmiusaste	2024-2025	Hallintojohtaja Johtoryhmä
Henkilöstöetujärjestelmän laatiminen	Valmiusaste	2024-2025	Hallintojohtaja Johtoryhmä
Tyky-toiminta	Toimintapäivien toteutuma 2krt./vuosi	Vuosittain	Hallintojohtaja, toimialajohtajat
Tuetaan etä- ja hybridityötä	Työtyytyväisyyskysely Etäyhteydet	Vuosittain	Hallintojohtaja, toimialajohtajat
Työntekovälineet ja -järjestelmät ovat nykyaikaiset	Laitekannan taso Laitehankinnat/vuosi	Vuosittain	Hallintojohtaja, toimialajohtajat

ASUKASLUVUN VÄHENEMISEN PYSÄYTTÄMINEN			
1. Vetovoimaisuuden lisääminen			
Toimenpide	Mittari	Seuranta	Vastuu
Perusasiat kuntoon (asunto- ja tonttitarjonta) ennen kuin voidaan tehdä kunnollista kuntamarkkinointia	Asunto- ja tonttitarjonnan määrä	Vuosittain	Tekninen johtaja
Kunnassa sijaitsevat työpaikat ovat esillä kunnan kotisivuilla (Soiten, TE-palveluissa avoinna olevat)	Työpaikkoja/vuosi	Vuosittain	Viestinnän ja markkinoinnin asiantuntija

Kuntaa on markkinoitu etätyöpaikkakuntana	Messukäyntien määrä ja muut markkinointitoimenpiteet	Vuosittain	Viest. ja mark.as.
Kuntamarkkinointia on kehitetty	On tehty markkinointisuunnitelma	2023	Kunnanjohtaja, viestinnän asiant.
Lestijärvellä on veto- ja pitovoimapaketti	Uudelleen arvioitu ne toimet ja taloudelliset satsaukset, joilla kunta pitää yllä veto- ja pitovoimaa (esim. lapsiraha ja opiskelijoiden stipendi)	2022-2023	Kunnanjohtaja, viestinnän asiant.
Asukastytyväisyyskysely	Vastausprosentti	Vuosittain	Viest. ja mark.as.
Kahvitilaisuus vuoden aikana kuntaan muuttaneille, kunnan toiminnan esittely ja kuntaan tervetulleeksi toivottaminen	Osallistujamäärä	2022, 2024	Kunnanjohtaja
Poismuuttokysely Lestijärveltä pois muuttaneille	Vastausprosentti	2023, 2025	Viest. ja mark.as.
Kuntaan töihin valittaville tietoa kunnan tonteista ja vuokra-asunnoista kuntaan sitouttamiseksi	Kontaktien määrä	Vuosittain	Esimiehet
2. Turvallisuus			
Toimenpide	Mittari	Seuranta	Vastuu
Lestillä on turvallista elää.	Läpikulkeva arvo, kuntalaiskysely	Vuosittain	Kaikki
Säilytetään pienen kunnan positiivinen yhteisöllisyys	Läpikulkeva arvo, kuntalaiskysely	Vuosittain	Kaikki
Psykologisesta turvallisuudesta huolehditaan omalla hyvällä käytöksellä	Työtytyväisyyskysely	Vuosittain	Kaikki
Sosiaalista turvallisuutta tuovat kunnan perinteiset juhlat, kuten Joulunavaus ja Lesti-viikko	Tapahtumien toteutuminen	Vuosittain	Vapaa-aikatoimi
Lasten ja nuorten hyvinvointia tuetaan ennaltaehkäisten	Toimiva koulukuraattori, koulupsykologi, opinto-ohjaaja, erityisopettaja - kokonaisuus	2022-2025	Rehtori
Koulussa tehdään verkostotyöskentelyä koululahuttomuuteen puuttumiseksi ja lasten- ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi	Verkoston toteutuminen; esim. sairaalakoulu, sosiaalihuolto, esim. Kiva-koulu	2022-2025	Rehtori
Fyysisten tilojen turvallisuus:			
Kuntotarkastusten tekeminen kunnan kiinteistöihin (etenkin Kotipirtti, terveyskeskus)	Tehtyjen kuntotarkastusten määrä	Vuosittain	Tekninen johtaja
Turvallisuusharjoitukset kunnan kiinteistöissä	Ovatko toteutuneet	Vuosittain	Tekninen johtaja Rehtori
Ympäristöturvallisuus: Lestijärven kunnosta huolehtiminen	Lestijärven kunnostamiseksi on tehty suunnitelma ja hankerahoitus selvitetty	2023	Kunnanjohtaja

3. Toimiva kaavoitus			
Toimenpide	Mittari	Seuranta	Vastuu
Discolandin alue on suunniteltu / kaavoitettu	Valmiusaste	2023	Tekninen johtaja
Parannan alue on kaavoitettu houkuttelevammaksi (isommat tontit)	Toteuma	2023	
Uusi asuinalue on hahmoteltu	Toteuma	2023	
Kunnalla on tarjota yritystontteja pohjavesialueen ulkopuolelta	Tonttitarjonnan kehitys	2023-2025	
4. Digitalisaation hyödyntäminen			
Toimenpide	Mittari	Seuranta	Vastuu
Kunnan asunnoissa on hyvät tietoliikenneyhteydet	Toteutettu tarpeen ja rahoitusosuudet huomioiden	2023-2025	Tekninen johtaja
Valokuituverkoston kehittäminen Kaustisen seutukunnan hankkeiden kautta	Toteutettu tarpeen ja rahoitusosuudet huomioiden	2023-2025	Tekninen johtaja
Koululla on otettu käyttöön sähköinen oppimisympäristö, älylaitekanta on päivitetty	Toteuma		Rehtori
Henkilökunnalle on koulutusta digitalisaation hyödyntämisestä	Toteuma	Vuosittain	Hallintojohtaja, rehtori
Turvasähköpostin käyttöönottoon etsitään rahoitusta	Toteuma	2023	Hallintojohtaja
Käytöstä poistuvat ohjelmistot uusitaan	Toteuma	2022-2025	Hallintojohtaja
Sähköisten asiointikanavien kehittäminen	Asiointikanavien määrä	2024	Hallintojohtaja

KUNNAN TUNNETTUUDEN JA YHTEISÖLLISYYDEN LISÄÄMINEN			
1. Onnistutaan kunnan brändäyksessä			
Toimenpide	Mittari	Seuranta	Vastuu
Markkinointisuunnitelmassa on brändätty uudelleen Lestijärven vanhat tunnettuustekijät: Discoland, maakuntajärvi, hiljaisuus, ystävällisyys, sekä brändätään uudet tunnettuustekijät: tuulivoima, Keski-Pohjanmaan vihrein kunta, koulukeskus Suomen kauneimmalla paikalla	Onko markkinointisuunnitelma valmis	2023	Kunnanjohtaja Markkinoinnin ja viestinnän asiantuntija
Valmistellaan Lestijärvi -esite	Onko esite valmis (painatus kun on rahoitus)	2025-2026	
Edistetään matkailualan kehittymistä	Yrittäjätapaamisten määrä	Vuosittain	
Lestijärvellä on omaa kulttuuritarjontaa	Onko kulttuurimaakuntahankkeen kautta toteutunut toimenpiteitä	2023-2025	Sivistysjohtaja
2. Viestintä on laadukasta			
Toimenpide	Mittari	Seuranta	Vastuu

Kunnan viestinnän hyvä taso on säilytetty ja kunnan tiedottaminen on ammattitaitoista	Kotisivujen ylläpitämiseen ja viestintään on henkilöstöresurssi	2022	Kunnanjohtaja Markkinoinnin ja viestinnän asiantuntija
Kunnassa on viestintäsuunnitelma	Onko viestintäsuunnitelma tehty	2023	
Kunnan kohteet ovat hyvin esillä kuntalaisille ja matkailijoille	Kotisivukysely	2023, 2025	